

LA BARRETINA

SETMANARI HUMORÍSTICH, POPULAR Y CATALÀ DE BONA MENA
DESLLIGAT DE TOT PARTIT POLÍTICH
SORTIRÀ CADA DIVENDRES

Se trobarà en tots los kioscos de la Rambla y demás llocs de venda de periódichs
Encàrrechs y correspondencia: Carrer de Barbará, n.º 16 bis, entressol, porta 1.ª
Número solt, 5 céntims.—Suscripció per un any, 3 pessetas.

SUMARI: Text: De tot arreu, per SET-CIENCIES. — ¡¡ALERTA SEGADOR!! (poesia), per RAFEL NORRIUMAY.—DESDE ARENYS DE MAR, per CANTA CLARRET.—BENEFICENCIA, (poesia), per J. ABRIL VIRGILI.—ESCOLAS LAYCAS, per S. y S.—LA MESTRESA DEL MAS DE 'N GUINEU, per LO CONCU DE SEGALERS.—AL BARRETINAYRE DE RODA, (poesia), per SEM LASPUA JEMVOL.—VORAS DEL FOCH.—TELEGRAMAS.—NOVÉ CERTÀMEN DE «LA BARRETINA».—CORRESPONDENCIA.

CONTRAST

Las ordres relligiosas, en nom de Deu, varen civilisar a Cuba, ensenyant a sos naturals a respectar la nació espanyola, y practicant ab ells la verdadera fraternitat cristiana.

En cambi, 'ls masóns, al crit de falsas llibertats, fins s' han barallat ells ab ells pera explotarla, com a odiosos dominadors, descatolisantla, fentli aborrrir sa mare patria, y alçar la negra bandera del separatisme.

DE TOT ARRÉU

QUAN tot just fa tres mesos que succehi la horrorosa catástrofe del «Reina Regente». Quan les noves de Cuba son cada dia més pessimistes y la insurrecció creix y 's propaga arréu, y 'ls infeliços soldats véssan á doll sa sanch generosa pera defensar la patria.

Quan la nació se troba més y més empobrida, la agricultura agonitza y tot son plors y desdixes, ¿veritat qu' es oportú eix afany de diversions y luxu desmesurat?

Si 'ls qui deurien dar llum, dónan fum, y apar com si s' haguéssen begut l' enteniment, volen imitar á aquella generació envilida, dels últims temps del imperi de Roma, que sols demanava «pa y jochs», que ho fassen, si es que ja no tenen entranyes, pero al menys que no sien hipócrites, pit y fora, y que no cometin lo sarcasme horrible de fer servir de pretext, pera gosar y divertir-se, una desgracia immensa, que ab llágrimes amargues plora nostra desventurada Espanya.

Si 'l senyor Navarro Reverter, que com ja sáben es lo ministre d' Hisenda, ó sia 'l qui de la pell dels espanyols fá les tiretes del pressupost, hagués presenciat lo desfile de la corrida de... beneficencia, en lo passeig de Gracia, de segur que hauria dit á son amo:

—Crèguim don Antón, encara podém expremere la taronja y apretá 'l dogal.

Y fins á cert punt, tindria rahó. Y dihém fins á cert punt, porque si per cas hi havia allí propietaris, industrials y comerciants dels qui 's quexen de que ja no poden pagar les contribucions, que 'ls tractats los arruhinen, que 'ls fruys no valen cap diner etc., etc.; en cambi, no hi concorregué, no, eix nombre immens de infeliços propietaris que 's moren de fam ensèmps que 'l Fisch, sens pietat, té embargades ses finques.

En aquells temps que'n diuhen de la llana y del oscurantisme, quan esdevenia una gran desgracia nacional, ademés de procurar socors pera les víctimes, se pregava á Deu, y 'ls cors s' omplien de dol.

Avuy s' arregla d' altra manera. Lo primer es divertir-se, de Deu ningú se 'n recorda, y les víctimes servexen d' excusa y venen á ser lo *si 'n queda*, perquè, segons diuhen, la corrida del dillúns costará més de 12.000 duros. Ab axó, vegen si 'ls arribará ben garbelladet á les pobres víctimes.

Traduhim de nostre benvolgut company *El Amigo del Obrero*:

«Un ofici lucratiu.—Un periodich alamanany publicá la xifra dels sous que cobren los quefes socialistas, pera fomentar les *huelgues*, predicar la revolució y la lluyta de classes.

Trenta quefes ó agitadors de primera classe, cobren quiscun, 12.500 pecetes al any.

Trescents agitadors de segona classe, cobren quiscun, anyalment, 6.250 pecetes.

Cinch cents agitadors de tercera classe, tenen de sou anyal, quiscun, 3.750 pecetes.

Dits sous son producte de les quotes que 's descompten als salaris dels obrers.

De segur, diu l' esmentat periodich, que exos explotadors dels proletaris no's declararán en vaga pera cobrar llurs salaris.»

¿Com que mentres l' obrer treballa, élls viuhen ab l' esquena dreta!

Ara perá variar farém un xich de matematiques:

¿Vólen saber quants ministres hi há hagut á Espanya desde 'l 15 de Janer de 1834 fins al Octubre de 1886? Una friolera; 78 ministeris y 450 ministres. Si 's compten les vegades que una mateixa persona ha sigut ministre en varies ocasions ó ha desempenyat diferents carteres y s' hi inclouhen los interins, aleshores son 923 los ministres que hi ha hagut á Espanya en exos cinquanta dos anys. Dividit aquest espay de temps pel nombre de mi-

nisteris, resulta que cada hu de aquests ha estat en lo poder vuyt mesos y alguns dies, per terme mitj; y repartits los 450 ministres entre 'ls cinquanta dos anys, tindrém que cada any ha dat, per terme mitj, 8'54 ministres nous, es á dir, que desde 1844 fins á 1886. han arribat á ministres, vuyt persones, per terme mitj, cada any.

¿No 'ns quexarém per falta de ministres! Y 'ls ex ab 30.000 ralets de cessantia! ¿Veritat qu' es *económich* lo sistema parlamentari?

¿Qué no es *económich*? Donchs mes matemátiques. Vejám si axi 's convencerán.

L' any 1845 (primer del sistema tributari actual) se pagaren per contribució territorial 62 milions de pecetes.

L' any 1887 á 88, 179 milions.

La contribució industrial ha aumentat, de 8 milions de pecetes que 's cobraren en 1850, á 44 milions que s' han liquidat en 1894.

¿Y sáben perquè les contribucions é impostos han crescut tant? Donchs porque 'l pressupost del Estat ha aumentat desde 150 milions que comptava en 1825, á 906 milions que figuren en lo de 1886.

A més de axó, la Deuda pública, per tots conceptes, que en 30 de juny de 1868, importava 5.540 milions de pecetes; en igual dia y mes de 1874, s' havia elevat á la enorme suma de 10.300 milions!

Y prou de matematiques.

Copiém del *Setmanari Católich*, de Gèrona:

«Acaba d' esser nombrat catedràtich de la Universitat Central, lo Sr. Ortega, professor impio, conegut per ses idees rabiosament lliurepensadores, y autor d' una obra de text, condemnada per lo Sr. Archebisbe de Valladolid.

Y, gracias al *despreocupat* govern que patim, aquell catedràtich pagat ab los diners dels católics, podrá, ab eficacia, escampar ses malvades doctrines desde un centre oficial d' ensenyansa.»

Un periodich de Berlin, publica algunes xifres curioses de les provisions que 's consumiran á Kiel, pels 29.000 mariners que assistiran á la inauguració del Canal.

S' haurán de menester cada dia, 14 tonelades de carn fresca, 1.000 litres de llet, 6.000 de cervesa en barrils y 10.000 ampolles de aquesta beguda, 1.500 de vi, y prop de 100 de licors.

A 'ls qui confiaven de la protecció que 'l govern de la República francesa, podia donar als católics, los hi recomaném la següent noticia:

Lo gran Orient de França, ha votat en la última reunió masónica, una suma de 20.000 franchs, destinada á propagar ab la major profussió possible, en totes les poblacions de alguna importancia, un folleto, en lo qual se procura fer veure 'l perill que corra la nació si s' infiltra 'l catolicisme en la República.

Mereix molts aplaudiments la campanya moralisadora empresa per nostre Exm. Sr. Governador civil, D. Valenti Sanchez de Toledo. No sols ha lo-grat netejar per complert, de *bruticia*, los carrers Nou de St. Francesch, Codols, Rosa y Escudellers, fent desaparèixer los centres de prostitució que eran l' escándol y la intranquilitat de aquell pacífich veynat, sino que ademés, ha emprés també, ab gran zel, la humanitaria tasca de recullir exa munió de noyets vagamundos, que van perduts pels carrers, moltes vegades per dexadés y abandono dels seus pares, y que á la curta ó la llarga, fan via cap á la presó, ahon acaban de pervertirse.

Si totes les autoritats imitessen al digníssim senyor Sanchez de Toledo, ben prompte 'n tocariam los resultats, y de mica en mica, anirian desaparexent exos focos de desmoralisació que son la desgracia y fins la ruina de moltes families.

SET-CIENCIAS.

ii Alerta Segador!!

(SEGONA PART)

Pel Juny, la falç al puny.

I.

¿Veus al masó que ab sas farças enganya al poble ignocent, escampant per tot mil lògias y arréu lo vici extenent; que las cosas més sagradas las detesta y no 'n fa cas, preferint á la Creu Santa, l' *esquadra*, 'ls punts y 'l *compás*, y dels cors senzills n' aparta l' amor á la Relligió?

Prepara la falç depressa, talla, talla, segador.

II.

¿Veus al imbécil sectari que ab lo nom de protestant alça temples sumptuosos, sas doctrinas propagant; que de la Verge Maria lo sagrat nom escarneix, y al infeliç que l' escolta ab sas manyas perverteix? Donchs á aquest ser miserable sens tenirli gens de por, colp de falç, y ¡que no medri! talla, talla, segador.

III.

¿Veus l' escriptor pornogràfich que á sos lectors, poch experts, me 'ls hi clava cent articles gens madurs y si molt verts; que va omplintse la butxaca de diner mal afanyat, obtingut ab lo veneno que al pobre poble ha donat, y á costa d' éll fa disbauxas divertintse de debó?

Donchs pren la falç... y á la feyna; talla, talla, segador.

IV.

¿Veus aquell munt de periódichs ab dibuxos adornats, hon s' insulta al nostre clero ab tous los més descarats, que mil escarnis contenen y butllofas á desdir, noticias de *xavo* 'l kilo que fan fástich de llegir, y ab vil infamia corrompen al pobre treballador?

Bon colp de falç ¡pit y fora! talla, talla, segador.

RAFAEL NORRIUMAY.

DESDE ARENYS DE MAR

*

Sr. Director de LA BARRETINA.

Molt Sr. meu: comensaré ma tasca, ab lo propósit que he fet de donar de tant en tant, algunas noticias d' aquesta població, fentli part de la nessecitat que sentim de desterrar de nostra vila l' instint de pensar lliurement que tenen alguns, y de traure la careta dels qui amagantse, ab ella, ocasionan un dany á tercer.

Tenim aquí un Ateneo, en qual societat, pera respondre sens dupte al nom que porta, al menys axis ho deuen entendre alguns socis que 's diuhen *nets de clatell*, se permeten representacions de tot lo que vomita de més asquerós, lo teatre modern, sens dupte pera *il·lustrar* á la concurrencia que hi assisteix.

No hi falta tampoch en dita Societat, *La Campana de 'n Calsas*, y no volem mencionar lo nom d'altres periòdichs tant *distingits* com aquell, y axó, segurament, succehirá pera que 'ls socis pugan *instruirse*.

Afegixin ara, que la matexa Societat sosté una escola, y ab ella un mestre, modelo d'hommes *esquilats*, qui no 's don vergonya de fer befa públicament, d' assumptos de Relligió, suposant á aquesta innecesaria, de modo, que segóns ell, las Iglesias hi son de més. Ab tot axó, no extranyarán que 's vegin lo diumenge, barrejats en la sala de ball de tant célebre Ateneo, tal mestre y alguns de sos dexeables, prenent part, tots plegats, en los balls que allí 's donan, molt ben anomenats de *patacada*.

¡Valenta instrucció rebrán los noys en tal escola y ab tal mestre! ¡Y de quin modo s' il·lustrarán los seus socis en tant exemplar Ateneo!

Lo que sembla impossible, es que una Societat d' aquesta mena, hage pogut alcansar (sens dupte per sorpresa) una forta subvenció de la Diputació provincial, que cobra actualment, ab l' excusa de donarhi una instrucció, de quals resultats tindrán que penedirse molts dels pares de familia que avuy permeten que la rebin los seus fills.

Y ja que parlo de Societats, no acabaré la present, sens ferli menció d' un Cassino que tenim també aquí, anomenat *de's senyors*, lo qual vol passar per la societat més il·lustrada d' aquest poble, respecte á la calitat de las personas qu' hi forman part; pero en dihent que allí no hi fa falta *La Campana*, *L' Esquella* y otras revistas *pornográficas*, las quals obtenen per molts, una especial distinció; tindrem de sobras assenyalsats los punts que calsan d' *enllustrament* los esmentats socis.

Dit Cassino, es lo lloch ahon se fa la més fina crítica de tot lo que passa per defora, abundant en ell lo género de *sabis de café*.

Ja que 's procura desterrar de dita Societat que no s' estiri per més temps l' orella á ne 'n Jordi, que 's decidesquin igualment á netejarla de periòdichs que 'ls embrutan y de costúms que 'ls rebaxan, y serán dignes de lloansa pels d' aquí y ben vistos pels forasters que continuament la visitan.

Deu vulga, que ma pobre veu, reflexo de la opinió dels elements sans d' aquesta vila, arribe fins á qui puga y dega impedir semblants abusos, segur de que merexerá generals y merescuts aplaudiments.

Queda de vosté affm. s. s., fins á un' altre.

CANTA CLARET.

25 Maig de 1895.

BENEFICENCIA

Després de tanta gatzara com se ve fent ja fa temps á costa dels infeliços perduts ab nostre creuher; gatzara que moltes voltas, val molt més lo farciment que no 'l gall, com s' acostuma di' entre catalana gent; á mi m' ha vingut l' idea gran, portentosa, de pes, d' organisa' una setmana de festas, per tot arréu, que resultin profitosas y parlin un xich més be en favor de qui las guía, y donguin proba patent, que no tot se 'n va fent toros lo poch bon cor que servem.

Primer, porque no s' emplehi lo temps en sense fer res, comensará la quitxalla á fer cadena y serrell; la cadena si pot esser, de tot, menos de paper; una cosa reforsada, que 's comprengui clarament que las merexém, y fortas... lo serrell si axó pot ser simulant á mitjas llunas...

d' allí 'ns va veni 'l tropell.

Los vehins qu' encara tingan, penjarán com se sol fer ab banderas y altres cosas, la camisa, ¡neta, eh! porque 'ls extrangers que vingan vegin qu' encar' som potents.

Hi haurá corridas de burros, jo al devant, vull se 'l primèr; será axó la penitencia d' haverme cregut fa temps que corra molta vergonya, quan casi no 'n queda gens.

Balls de cristians y de moros, los moros serán valents y será d' ells la victoria.... si 'ls altres no 'ls hi fan res.

Lo plat de cendra y paella, si Deu vol, també 'l farem; lo plat de cendra, en memoria dels pobrets morts del creuher; la paella es alegòrica.... hi há qui pel mànech la té y val més moltes vegadas callar, que s' hi guanya més.

Molts dirán: Aquestas cosas no donarán res d' augment per la llista dels socorros; y jo 'ls diré, que axó es lo que passa casi sempre, corridas, festas, concerts, molta gresca, molta música, molta broma pels vivents, poch, molts poquets Pare-nostres pels morts del *Reyna Regent*, y en quant á la part d' ingresos, zero mes zero... es l' Haver.

J. ABRIL VIRGILI.

ESCOLAS LAYCAS

VAJA, anéu entrant pares y mares que tenu fill, als quals consideréu com trossos del vostre cor, vosaltres que sempre diheu á tot aquell qui ho vol sentir, que 'ls estiméu tant, que no 'ls donariau per res del món, que tant ploréu, potser per la mort d' algún d' ells; anéu entrant, anéu entrant, porque si es veritat que 'ls estiméu tant, no voldréu pas que sigan uns ruchs y per lo tant tindrán que rebre instrucció, ara es la vostra, ara, fins avuy no havéu pensat més que 'n veure 'ls ben grassets, y més de quatre-centas vegadas los hauréu presentat potser als amichs esclamant ab entusiasme:

—Miréu quin goig que fa aquesta criatura, miréu, ¡quinas galtas! ¡quins brassos!

Si, si, tenu molta rahó, fan molt goig y Deu vos los mantinga, pero ara es qüestió ja de pensar un xiquet més enllà, es qüestió de ferlos anar á estudi, y com jo tinch verdader desitj de que pugueu escullir be la classe d' estudi ó escola que 'ls convinga, per axó hos demano que anéu entrant aquí dins d' aquesta sala, qual porta obrirém quan estiguéu decidits á entrarhi, pera que os feu cárrech de la classe d' ensenyansa que aquí 's dona, advertintvos per endavant, qu' es una escola layca.

¿Arruféu 'l nas? ¿y ara? ¡no sé perquè! ¿que havéu sentit á contar alguna cosa en contra? potsé 'l senyor Rector del poble os haurá advertit alguna vegada que no hi feu anar las criaturas?

Be, si ell os ho ha dit axis, jo no m' hi fico, ja suposo y podéu creure que las sevas rahóns tindrà, y molt poderosas; més ara 's tracta d' una escola layca *modelo* instalada en una capital de primer ordre, qual nom per caritat callo, pero que revelaré si se 'm punxa y qui deu donarme permis m' autorisa á ferho.

Miréu y calléu, porque vaig á obrir la porta y per parts aniréu enterantvos de tot. (Obra la porta de la escola, y en aquest moment lo mestre está escribint, mentre 'ls noys, l' un juga, l' altre enreda y cap estudia.) (Historich.)

¿Veyéu aquell qu' está á la tarima escribint, esgroguehit de cara, de mitjana edat, que porta bigoti gros y barba no gayre poblada, y va pentinat á lo torero? Es lo mestre, es l' encarregat d' ensenyar á aquestas criaturas, trossos del cor dels seus pares, angelets purs é innocents. Ara deu estar escribint algun article contra 'ls colegis ahon se dona instrucció relligiosa, porque es redactor d' un dels periòdichs més impíos é immorals que 's publican á Espanya, y ell mateix deya, no fa molts dias, á un amich seu, que durant las horas de classe 's dedicava á escriure 'ls famosos articles que en aquell periòdich publica.

Ja podéu pensar, ¡si 'n diu de calamitats contra 'ls colegis y estudis dirigits per relligiosos! per aquesta rahó vosaltres que estiméu á vostres fillets que demá han de ser vostra ajuda, que potser os haurán de mantenir á la vellesa, no siguéu dellon sas, abans de portarlos á n' axó que 'n diuhen *escolas laycas*, es precis que penséu be lo que feu y pera pensar y resoldre lo millor, es necessari veureho, y encare més, veure lo millor en sa classe, aquí tenu donchs lo perquè os faig entrar en aquesta escola contentantvos per avuy en conexe 'l mestre.

Si 'l sentiau parlar á n' aquest tipo, més que una boca de persona, sembla 'l forat d' un altre cosa que 'ls pagesos aprecian molt y jo 'm callo. Es un valent capás de desafiar á l' estatua d' en Colón, pero no á n' ell, ey. Fa com las olivas, ronda de nits y no diguem més que 'n fariam massa.

Sab jugar al solo, monte, manilla y altres jochs, etc., etc.

Y ara per punt final, os llegiré un solt de gaceti-lla, que duya un diari de la capital á que 'm referech; diu axis poch més ó menos:

Ayer tarde fué detenido por la policia, en el paseo del cierto sujeto, por ataques á la moral

Tenu donchs que saber que aquest *cierto sujeto*, es lo mestre de marras, aquest mateix que ara ve-yeu allí en aquella cadira assentat ensenyant á totas aquestas criatures, fillas de pares que 's suposa 'ls estiman tan com vosaltres als vostres.

Á que va, que aquest fet no l' ha dut la *Campana* de 'n Calsas; ca, barret, á n' ells lo que 'ls convé es que hi hagi molts laychs, porque saben que com més laychs, més entregats á sas passións, com á més d' aquests, menos llanuts, y més aficionats á llegir porquerias, y aquí está 'l negoci, aquí está 'n Calsas que 'n reparteix á carretadas, fentlas pagar al pobre poble, qu' es lo qui manté á aquests negociants de fems.

En cambi, ells que tanta propaganda fan á favor dels laychs, no tinguéu por que hi duguin los seus fills. Sens anar més lluny, en una ciutat que 'm callo, un masó *del grau 33*, president d' una logia, está educant los seus fills, ¿sabéu ahon? donchs á un colegi de relligiosos.

¡Ah! poble, poble, quan será que 't ficarás LA BARRETINA al cap.

Algú 'm dirá, aquest es un mestre tant sòls, y jo li contestaré que quan un masó del 33 y molts d' altres dels que fan la rifa, com lo Director del *Diluvi*, no hi envian los seus fills, es senyal de que tan sòls hi há un rifat, y aquest es lo de sempre, lo pobre poble.

Alerta donchs, y hasta un altre, sobre 'l mateix assumpto, queda á la disposició de sos estimats barretinayres

S. y S.

LA MESTRESSA DEL MAS DE 'N GUINÉU

Y?...! Gent de la casa?...!

Era lo crit que sonava á la porta del Mas de 'n Guinéu, una tarda á posta de sol.

—¿Ahoñ sou?...!

—Á la pell, respongué una veu llunyana y fosca com si sortís d' una caixa de mort.

